

Anonimizuota versija

Vertimas

C-62/22 – 1

Byla C-62/22

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2022 m. vasario 1 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Amtsgericht Frankfurt am Main (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. sausio 21 d.

Ieškovė:

IA

Atsakovė:

DER Touristik Deutschland GmbH

<...> *Amtsgericht Frankfurt am Main*

Bylos numeris: 30 C 208/21 (47) 2022 m. sausio 21 d., Frankfurtas prie Maino

Nutartis

Byloje

IA, <...> Frankfurtas prie Maino

ieškovė

<...> prieš

DER Touristik Deutschland GmbH <...> Frankfurtas prie Maino

atsakovę

<...>

Amtsgericht Frankfurt am Main (Frankfurto prie Maino apylinkės teismas) <...>
2022 m. sausio 21 d. nutarė:

Sustabdyti bylos nagrinėjimą.

Pagal SESV 267 straipsnio pirmos pastraipos b punktą ir trečią pastraipą pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šį klausimą dėl Sąjungos teisės išaiškinimo:

Ar 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 18 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad joje, be tarptautinės jurisdikcijos, reglamentuojama ir bylose dėl kelionių sutarčių nacionalinių teismų turima teritorinė jurisdikcija, kurios turi laikytis bylą nagrinėjantis teismas, kai ir vartotojas, kaip keleivis, ir jo sutarties partneris, kelionės organizatorius, reziduoja toje pačioje valstybėje narėje, bet kelionės tikslas yra ne šioje valstybėje narėje, o užsienyje, ir tai reiškia, kad, papildant jurisdikciją reglamentuojančias nacionalinės teisės nuostatas, ieškinį dėl su sutartimi susijusių reikalavimų vartotojas kelionės organizatoriui gali pareikšti savo gyvenamosios vietos teisme?

Motyvai:

I. Ginčo dalyko ir reikšmingų faktinių aplinkybių aprašymas, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnio a punktas

1. Savo ieškinyje ieškovė reikalauja, kad jai būtų sumokėti 3808,10 EUR su palūkanomis, apskaičiuotomis nuo 2020 m. liepos 11 d. taikant bazinę palūkanų normą, padidintą 5 procentiniais punktais, bei kompensuotos 413,64 EUR dydžio ikiteisminės ieškinio pareiškimo išlaidos. Jos gyvenamoji vieta yra Frankfurte prie Maino (Vokietija).

3808,10 EUR dydžio reikalavimą ji kildina iš kelionės sutarties, kurią jos partneris buvo sudaręs su atsakove. Rezervacijos patvirtinime nurodytas adresas yra Frankfurte prie Maino. Pagrindiniai sutarties objektai buvo skrydis iš Frankfurto prie Maino (Vokietija) į Varaderą (Kuba) 2019 m. gruodžio 24 d., kelionė iš Varadero oro uosto iki viešbučio, apgyvendinimas „Grand Suite“ tipo kambarielyje viešbutyje <...> su <...> maitinimu iki 2020 m. sausio 10 d., kelionė į oro uostą bei skrydis atgal iš Varadero į Frankfurtą prie Maino 2020 m. sausio 10 d.

Ieškovė teigia, kad apgyvendinimas neatitiko to, kas buvo sutarta sutartyje. Pirma, jie buvo apgyvendinti standartiniame kambarielyje, o ne „Grand Suite“ tipo kambarielyje. Be to, šis kambarys buvo purvinas ir nehygieniškas, iš vandentiekio bėgo tik verdantis karštas vanduo. Šie trūkumai nebuvo pašalinti ir perkėlus juos į kitą kambarį, todėl ieškovė ir jos partneris negalėjo kambarielyje nakvoti.

I „Grand Suite“ tipo kambarį jie galėjo persikelti tik 2020 m. gruodžio 25 d. Tačiau kondicionierius jame buvo sugedęs. Duše ir iš visų vandens kranų iš esmės bėgo tik šaltas vanduo. Masažinė vonia buvo sugedusi, purkštukai neveikė. Ant visų sanitarinių įrenginių buvo matyti susidaręs pelėsis. „Grand Suite“ kambarys irgi buvo labai purvinas, jame buvo daug vabzdžių, greičiausiai tarakonų.

Naujųjų Metų išvakarėse visuose baruose ir per pusryčius, pietus ir vakarienę susidarė ilgos eilės, purvini indai ir valgio likučiai nebuvo nunešami.

Atsakovė yra juridinis asmuo, jos buveinė yra Kelne (Vokietija).

2. Ieškinį ieškovė pareiškė *Amtsgericht Frankfurt am Main*. Ji mano, kad 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – Reglamentas „Briuselis Ia“) 18 straipsnio 1 dalis reglamentuoja ne tik tarptautinę, bet ir teritorinę jurisdikciją valstybės narės viduje. Pakankamas tarptautinis aspektas atsiranda dėl kelionės tikslo užsienyje. Todėl ji mano galinti pareikšti ieškinį savo gyvenamosios vietos teisme, t. y. prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiame teisme.

Atsakovė mano, kad *Amtsgericht Frankfurt am Main* teritorinės jurisdikcijos neturi. Jurisdikciją nagrinėti ieškinį turi *Amtsgericht Köln* (Kelno apylinkės teismas). Atitinkamą pagrindą atsakovė pareiškė 2021 m. kovo 5 d. procesiniame dokumente.

Prašymo perduoti bylą nagrinėti *Amtsgericht Köln* arba kitam teismui ieškovė nepateikė.

II. Taikytinų nacionalinės teisės normų formuluotės bei taikytina jurisprudencija, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnio b punktas

1. 2005 m. gruodžio 5 d. paskelbtos redakcijos *Zivilprozessordnung* (Civilinio proceso kodeksas, *BGBI.* I, p. 3202; 2006 I, p. 431; 2007 I, p. 1781), pastarąjį kartą iš dalies pakeistas 2021 m. spalio 5 d. įstatymo 3 straipsniu (*BGBI.* I, p. 4607) (toliau – ZPO):

a) 12 straipsnis. Bendroji jurisdikcija; sąvoka

Asmens gyvenamosios vietos teismas, turintis bendrąją jurisdikciją, nagrinėja visus šiam asmeniui pareikštus ieškinius, jeigu nėra pagrindo taikyti išimtinę jurisdikciją.

b) 17 straipsnis. Bendroji jurisdikcija juridinių asmenų atveju

1. Bendroji jurisdikcija savivaldybių, korporacijų bei bendrovių, bendrijų ar kitų susivienijimų ir fondų, įstaigų ir turtinių vienetų, kuriems *per se* gali būti

pareikštas ieškinys, atveju nustatoma pagal jų buveinės vietą. Jeigu nenustatyta kitaip, buveine laikoma vieta, kur yra administracija.

<...>

c) 21 straipsnis. Speciali jurisdikcija padalinio atveju

1. Jeigu kas nors, valdydamas fabriką, pardavimų vietą ar kitą verslą, turi padalinį, iš kurio gali būti tiesiogiai sudaromi sandoriai, ieškiniai, susiję su padalinio veikla, jam gali būti reiškiami tos vietos, kurioje yra padalinys, teisme.

<...>

d) 29 straipsnis. Speciali vykdymo vietos jurisdikcija

1. Jurisdikciją nagrinėti iš sutartinių santykių kylančius ginčus ir ginčus dėl sutartinių santykių egzistavimo turi tos vietos, kurioje turi būti įvykdyta ginčijama prievolė, teismas.

<...>

e) 39 straipsnis. Jurisdikcija pagal atsakovo dalyvavimo teismo procese vietą

Be to, pirmosios instancijos teismo jurisdikcijos pagrindas yra tai, kad atsakovas, neiginčydamas jurisdikcijos, atvyksta į teismo posėdį, kuriame byla nagrinėjama iš esmės. Ši nuostata netaikoma, jeigu nebuvo pateiktas išaiškinimas pagal 504 straipsnį.

f) 148 straipsnis. Nagrinėjimo sustabdymas pirmumo atveju

1. Jeigu teismo ginčo išsprendimas visiškai arba iš dalies priklauso nuo kitame vykstančiame procese nagrinėjamo arba administracinės institucijos nustatyto teisinio santykio egzistavimo arba neegzistavimo, teismas gali nutarti sustabdyti bylos nagrinėjimą, kol bus išspręstas kitas teisminis ginčas arba kol administracinė institucija priims sprendimą.

<...>

g) 281 straipsnis. Perdavimas jurisdikcijos neturėjimo atveju

1. Tuo atveju, kai, remiantis teismų teritorinę ar dalykinę jurisdikciją reglamentuojančiomis nuostatomis, reikia pripažinti, kad teismas neturi jurisdikcijos nagrinėti bylą, teismas, į kurį buvo kreiptasi, jeigu įmanoma nustatyti jurisdikciją turintį teismą, ieškovo prašymu nutartimi pripažįsta neturintis jurisdikcijos nagrinėti bylą ir perduoti ją nagrinėti jurisdikciją turinčiam teismui. Jeigu jurisdikciją turi keli teismai, byla perduodama nagrinėti ieškovo pasirinktam teismui.

2. Prašymus ir pareiškimus dėl teismo jurisdikcijos galima pateikti teismo kanceliarijos tarnautojui, atsakingam už dokumentų tvarkymą. Nutartis neskundžiama. Byla tampa nagrinėjama nutartyje nurodytame teisme po to, kai šis gauna bylos medžiagą. Nutartis šiam teismui yra privaloma.

h) 513 straipsnis. Apeliacinio skundo pagrindai

1. <...>

2. Apeliacinio skundo negalima grįsti tuo, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai preziumavo savo jurisdikciją.

2. Iš *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland* (Vokietijos Federacinės Respublikos Pagrindinis Įstatymas), *Bundesgesetzblatt Teil III*, Nr. 100–1, paskelbta pataisyta redakcija, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2020 m. rugsėjo 29 d. įstatymo 1 straipsniu ir 2 straipsnio antru sakiniu (*BGBI. I*, p. 2048) (toliau – GG):

101 straipsnis

1. Nepaprastieji teismai draudžiami. Iš nieko negali būti atimta teisė į įstatymu numatytą teismą.

III. Priežastys, paskatinusios teismą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą ir ryšys tarp Sąjungos teisės nuostatų bei pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės aktų, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnio c punktas

1. Prejudicinį klausimą iš pradžių buvo pateikęs *Landgericht Mainz* (Mainco apygardos teismas)¹. Vis dėlto, išbraukus bylą iš registro dėl to, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą buvo atsiimtas, klausimas liko neišspręstas².

2. Pagal SESV 267 straipsnio trečią pastraipą *Amtsgericht Frankfurt am Main* privalo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, todėl bylos nagrinėjimas pagal ZPO 148 straipsnį sustabdomas tol, kol truks prejudicinio sprendimo procedūra. Sprendimą pagrindinėje byloje *Amtsgericht Frankfurt am Main* gali priimti tik tuo atveju, jeigu jis turi teritorinę jurisdikciją. Jeigu jis patvirtintų savo teritorinę jurisdikciją, aukštesnės instancijos *Landgericht Frankfurt am Main* (Frankfurto prie Maino apygardos teismas), kuris turėtų nagrinėti galimą apeliacinį skundą, pagal ZPO 513 straipsnio 2 dalį būtų saistomas apylinkės teismo preziumuotos teritorinės jurisdikcijos. Šiuo atžvilgiu apylinkės teismas dėl teritorinės jurisdikcijos klausimo laikytinas paskutinės instancijos teismu. Tai reiškia, kad pagal SESV 267 straipsnio trečią pastraipą jis privalo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, jeigu teritorinės jurisdikcijos pagrindas yra tik

¹ 2020 m. birželio 10 d. *Landgericht Mainz* nutartis (byla Nr. 3 O 105/18).

² 2021 m. balandžio 26 d. Teisingumo Teismo nutartis (byla C-317/20).

Europos teisės taikymas ir jeigu kyla abejonių dėl Europos teisės aiškinimo. Taip yra nagrinėjamoje byloje.

Jeigu *Amtsgericht Frankfurt am Main* būtų neteisus patvirtindamas savo teritorinę jurisdikciją, būtų pažeistas ir GG 101 straipsnio 1 dalies antras sakiny, nes nagrinėjamoje byloje jis nebūtų įstatymu numatytas teismas.

3. Vertindamas savo teritorinę jurisdikciją, bylą nagrinėjantis teismas priėjo prie išvados, kad teritorinės jurisdikcijos pagal ieškovės gyvenamąją vietą pagrindas geriausiai atveju yra Reglamento „Briuselis Ia“ 18 straipsnio 1 dalis, bet ne nacionalinės teisės nuostata.

Remiantis nacionalinės teisės nuostatomis, *Amtsgericht Frankfurt am Main* teritorinės jurisdikcijos neturi. Teritorinė jurisdikcija pagal ZPO 12 straipsnį turi būti nustatoma išimtinai vadovaujantis bendrosios jurisdikcijos taisykle. Juridinių asmenų, kaip antai atsakovės, atveju bendrąją jurisdikciją pagal ZPO 17 straipsnį turi atsakovės buveinės vietos teismas. Nagrinėjamu atveju tai yra Kelnas, o ne Frankfurtas prie Maino.

Atsakovė Frankfurte prie Maino neturi ir padalinio, kaip tai suprantama pagal ZPO 21 straipsnio 1 dalį. Pagal *Oberlandesgericht Frankfurt am Main* (Frankfurto prie Maino aukštesnysis apygardos teismas) jurisprudenciją rezervacijos patvirtinime nurodyto adreso nepakanka norint preziumuoti padalinio buvimą. Atsakovės atveju jis jau yra nusprendęs, kad nepakanka to, jog rezervacijos patvirtinime yra nurodytas adresas Frankfurte prie Maino³.

Be to, pagal *Oberlandesgericht Frankfurt am Main* jurisprudenciją vietinė *Amtsgericht Frankfurt am Main* jurisdikcija negali būti preziumuojama ir pagal ZPO 29 straipsnio 1 dalį. Dėl vykdymo vietos jurisdikcijos kelionės sutarties atveju *Oberlandesgericht Frankfurt am Main* nusprendė, kad išvykimo vieta nėra vykdymo vieta, kaip ji suprantama pagal ZPO 29 straipsnį⁴.

Atsakovo atvykimas į teismo procesą neginčijant jurisdikcijos pagal ZPO 39 straipsnį irgi negali būti teritorinės jurisdikcijos pagrindas, nes atsakovė aiškiai ginčija teritorinę jurisdikciją.

4. Teisingas Reglamento „Briuselis Ia“ 18 straipsnio 1 dalies aiškinimas nėra akivaizdus, kaip tai suprantama pagal 1982 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-283/81. Jis neišplaukia ir iš 2013 m. lapkričio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo byloje C-478/12. Viena vertus, toje byloje buvo reikšminga kita teisės norma – Reglamento (EB) 44/2001 16 straipsnis, kita vertus, tos bylos šalys, kitaip nei nagrinėjamoje byloje, rezidavo skirtingose valstybėse narėse.

³ 2019 m. liepos 31 d. *Oberlandesgericht Frankfurt am Main* nutartis (byla Nr. 11 SV 27/19).

⁴ 2015 m. lapkričio 27 d. *Oberlandesgericht Frankfurt am Main* nutartis (byla Nr. 11 SV 72/15).

IV. Priežastys, paskatinusios prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikiantį teismą kelti klausimą dėl Reglamento „Bruselis Ia“ 18 straipsnio 1 dalies išaiškinimo, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnio c punktas

Vokietijos teismų jurisprudencijoje nėra vieningos nuomonės, ar tokiais atvejais, kaip antai nagrinėjamas, kai keleivis ir kelionės organizatorius abu reziduoja toje pačioje šalyje, bet kelionės tikslas yra užsienyje, gali būti taikoma Reglamento „Bruselis Ia“ 18 straipsnio 1 dalis. Pavyzdžiui, *Landgericht Nürnberg-Fürth* (Niurnbergo-Fiurto apygardos teismas) nusprendė, kad Reglamento „Bruselis Ia“ 18 straipsnio 1 dalį galima taikyti tik tuomet, jeigu kelionės organizatorius ir keleivis reziduoja ne toje pačioje valstybėje narėje; tik tokiu atveju atsiranda būtinas tarptautinis aspektas⁵. Teritorinė jurisdikcija valstybės narės viduje šia nuostata nėra reglamentuojama. Tai ir nėra būtina, nes Reglamento „Bruselis Ia“ tikslas yra tik siekis apsaugoti vartotoją nuo situacijos, kai jis turi dalyvauti byloje pagal jam svetimą teisės sistemą. Prie tokios išvados *Landgericht Nürnberg-Fürth* priėjo remdamasis Reglamento „Bruselis Ia“ 15 ir 18 konstatuojamosiomis dalimis. Be to, darydamas nuorodą į 2000 m. liepos 13 d. Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-412/98, jis paaiškino, Reglamentą „Bruselis Ia“ reikia aiškinti siaurai ir kad dėl šios priežasties Reglamento „Bruselis Ia“ 18 straipsnio 1 dalis negali būti taikoma, kai abi šalys reziduoja toje pačioje valstybėje narėje, o tarptautinis aspektas atsiranda tik dėl kelionės tikslo.

Vis dėlto teisinėje literatūroje laikomasi nuomonės, kad tarptautiniam aspektui atsirasti nėra būtina, jog šalys reziduotų skirtingose valstybėse narėse. Tokio apribojimo nėra Reglamento „Bruselis Ia“ versijoje nei vokiečių, nei anglų, nei prancūzų kalba. Veikiau, priimant Reglamentą „Bruselis Ia“, buvo siekta sukurti vartotojui galimybę pareikšti ieškinį savo gyvenamosios vietos teisme⁶. Be to, ir pagal Reglamento „Bruselis Ia“ 6 straipsnio 1 dalį nėra reikalaujama, kad abi šalys reziduotų skirtingose valstybėse narėse – pakanka rezidavimo vienoje valstybėje narėje; tai gali būti ir ta pati valstybė narė⁷. Ir šios nuomonės šalininkai remiasi Teisingumo Teismo jurisprudencija, konkrečiai – 2005 m. kovo 1 d. sprendimu byloje C-281/02, kurioje buvo nagrinėjama anksčiau galiojusi 1968 m. rugsėjo 27 d. Briuselio konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo 2 straipsnio 1 dalis. Šį sprendimą galima pritaikyti aiškinant Reglamentą „Bruselis Ia“. Reglamento „Bruselis Ia“ leidėjas siekė reglamentuoti ir šalies vidaus atvejus – tai rodo šio reglamento 24 straipsnio 1 punkto antras sakinyss. Ši nuostata negalėtų būti taikoma, jeigu teisės akto leidėjas siekė reglamentuoti tik atvejus, kai šalys reziduoja skirtingose valstybėse narėse.

⁵ 2015 m. balandžio 30 d. *Landgericht Nürnberg-Fürth* nutartis (byla Nr. 3 O 2749/15).

⁶ <...> [Nuoroda į nacionalinę teisinę literatūrą]

⁷ <...> [Nuoroda į nacionalinę teisinę literatūrą]

<...> [Apskundimo tvarka]

<...> [Parašas]

DARBINIS VERTINIMAS